

Analýza sociálnych vplyvov

Vplyvy na hospodárenie domácností, prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám, sociálnu inklúziu, rovnosť príležitostí a rodovú rovnosť a vplyvy na zamestnanosť

4.1 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyv na hospodárenie domácností a špecifikujte ovplyvnené skupiny domácností, ktoré budú pozitívne/negatívne ovplyvnené.

Vedie návrh k zvýšeniu alebo zníženiu príjmov alebo výdavkov domácností?

Ktoré skupiny domácností/obyvateľstva sú takto ovplyvnené a akým spôsobom?

Sú medzi potenciálne ovplyvnenými skupinami skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia?

*Popíšte **pozitívny** vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zvýšenie príjmov alebo zníženie výdavkov:*

Cieľom viacerých opatrení Stratégie a akčného plánu na zlepšenie postavenia Slovenska v indexe DESI do roku 2025 je celkovo pozitívne ovplyvniť ekonomiku, najmä s ohľadom na jej výkonnosť a konkurencieschopnosť. Súčasťou tejto ambície je zvýšenie alebo udržanie zamestnateľnosti populácie v produktívnom veku s ohľadom na meniaci sa charakter trhu práce a narastajúcu automatizáciu.

Očakávaným výsledkom je vyššie kvalifikovaná pracovná sila pracujúca v lepšie platených profesiách budúcnosti a zároveň viac príležitostí sa zamestnať pre nezamestnaných. Uvedené faktory povedú k zvýšeniu príjmov domácností. Zároveň akcelerácia zavádzania inovácií a moderných technológií v hospodárstve a spoločnosti môže viesť k zníženiu cien tovarov a služieb na trhu, čo prispeje k zníženiu výdavkov domácností.

Navrhované opatrenia zakladajúce sociálny vplyv:

- Opatrenie II.1 vytvorí základný rámec pre systematický rozvoj digitálnych zručností so zameraním na osoby v produktívnom a post-produktívnom veku, u zamestnancov predovšetkým malých a stredných podnikov a v sektorech najviac ohrozených automatizáciou
- Opatrenie II.2 zvýši digitálne zručnosti zamestnancov verejnej správy, ktorá tiež patrí k odvetviám čeliacim automatizácii. Zároveň zvýši úroveň zamestnateľnosti týchto zamestnancov a prenositeľnosti zručností.
- Opatrenie II.3 bude reagovať na narastajúce potreby návratu dospeléj populácie do vzdelávania (reskilling/upskillling), a to aj v nadväznosti na požiadavky trhu práce najmä v kontexte automatizácie a digitalizácie.
- Opatrenie II.4 má ambíciu poskytnúť kvalitnejšie vzdelávanie reflektujúce súčasné a budúce potreby trhu práce, čo prispeje k vyššej tvorbe pracovných miest, k udržaniu a prilákaniu talentov, a tak aj k vyššiemu a udržateľnejšiemu ekonomickému rastu. Kvalitnejší výskum a spolupráca so súkromným sektorom prispejú k rozvoju sektorov s vysokou pridanou hodnotou, k inováciám a ku vyššej konkurencieschopnosti slovenských podnikov. Výsledkom bude vysoká úroveň pokročilých digitálnych zručností, ktorá umožní rozvoj ekonomiky

	<p>založenej na digitálnych inováciách s vysokou pridanou hodnotou.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opatrenie IV.2 podporí modernizáciu malých a stredných podnikov zavádzaním digitálnych technológií a inovácií, ktoré umožnia znížiť náklady na podnikanie a zvýšiť jeho efektivitu, ako aj kvalitu výrobkov a služieb.
Špecifikujte pozitívne ovplyvnené skupiny:	Žiaci a študenti, zamestnanci a nezamestnaní v produktívnom a post-produktívnom veku a/alebo v sektoroch ohrozených automatizáciou, odborníci a odborníčky v sektore IKT
Popíšte negatívny vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zníženie príjmov alebo zvýšenie výdavkov:	Bez vplyvov.
Špecifikujte negatívne ovplyvnené skupiny:	Bez vplyvov.
Špecifikujte ovplyvnené skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia a popíšte vplyv:	Bez vplyvov.

Kvantifikujte rast alebo pokles príjmov/výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným materiálom.
V prípade vyššieho počtu ovplyvnených skupín doplňte do tabuľky ďalšie riadky.
V prípade, ak neuvádzate kvantifikáciu, uveďte dôvod.

Ovplyvnená skupina č. 1:	
Pozitívny vplyv - priemerný rast príjmov/ pokles výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie:	-
Negatívny vplyv - priemerný pokles príjmov/ rast výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie:	-
Veľkosť skupiny (počet obyvateľov):	-
Ovplyvnená skupina č. 2:	
Pozitívny vplyv - priemerný rast príjmov/pokles výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie:	-
Negatívny vplyv - priemerný pokles príjmov/ rast výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie:	-
Veľkosť skupiny (počet obyvateľov):	-
Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:	V prípade uvedených opatrení a očakávaných výsledkov predkladaného materiálu nejde o priame, ale skôr sekundárne vplyvy na hospodárenie domácností, ktoré nie je možné exaktne kvantifikovať. Opatrenia navrhované v predkladanom materiáli majú skôr za cieľ vytvoriť vhodné predpoklady na to, aby identifikované skupiny obyvateľstva mali lepšiu pozíciu a možnosti na zvýšenie svojich príjmov v kontexte rozvíjajúcej sa digitálnej ekonomiky a pokiaľ je to možné zvyšovali, resp. aspoň udržiavali svoju životnú úroveň.
V prípade významných vplyvov na príjmy alebo výdavky vyššie špecifikovaných domácností v riziku chudoby, identifikujte a kvantifikujte vplyv na chudobu obyvateľstva (napr. mieru rizika chudoby, podiel rastu/poklesu výdavkov na celkových výdavkoch/príjme):	-

4.2 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyvy na prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám u jednotlivých ovplyvnených skupín obyvateľstva a vplyv na sociálnu inklúziu.

Má návrh vplyv na prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám?

Špecifikujete ovplyvnené skupiny obyvateľstva a charakter zmeny v prístupnosti s ohľadom na dostupnosť finančnú, geografickú, kvalitu, organizovanie a pod. Uveďte veľkosť jednotlivých ovplyvnených skupín.

Rozumie sa najmä na prístup k:

- ☞ sociálnej ochrane, sociálno-právnej ochrane, sociálnym službám (vrátane služieb starostlivosti o deti, starších ľudí a ľudí so zdravotným postihnutím),
- ☞ kvalitej práci, ochrane zdravia, dôstojnosti a bezpečnosti pri práci pre zamestnancov a existujúcim zamestnaneckým právam,
- ☞ pomoci pri úhrade výdavkov súvisiacich so zdravotným postihnutím,
- ☞ zamestnaniu, na trh práce (napr. uľahčenie zosúladenia rodinných a pracovných povinností, služby zamestnanosti), k školeniam, odbornému vzdelávaniu a príprave na trh práce,
- ☞ zdravotnej starostlivosti vrátane cenovo dostupných pomôcok pre občanov so zdravotným postihnutím,
- ☞ k formálnemu i neformálnemu vzdelávaniu a celoživotnému vzdelávaniu,
- ☞ bývaniu a súvisiacim základným komunálnym službám,
- ☞ doprave,
- ☞ ďalším službám najmä službám všeobecného záujmu a tovarom,
- ☞ spravodlivosti, právnej ochrane, právnym službám,
- ☞ informáciám
- ☞ k iným právam (napr. politickým).

Návrh zahŕňa opatrenia smerujúce k zvýšeniu šancí dostupnej pracovnej sily uplatniť sa na trhu práce, ktorý podlieha dynamickým zmenám v dôsledku prebiehajúcej digitálnej transformácie. Opatrenia sú zamerané na zlepšenie kvality vzdelávania s cieľom naplniť potreby trhu práce v sektoroch s pridanou hodnotou, ktoré zároveň pociťujú nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily. Návrh taktiež adresuje aj potrebu zvýšenia alebo zmeny kvalifikácie starších zamestnancov alebo zamestnancov v nízko hodnotených zamestnaniach najviac ohrozených automatizáciou. Zvýšenie digitálnych zručností zároveň napomáha lepšiemu a bezpečnejšiemu správaniu v online svete, čo výrazným spôsobom zvyšuje bezpečnosť jednotlivcov ako aj ich zamestnávateľov.

Vzhľadom na stále rastúcu mieru digitalizácie naprieč celou spoločnosťou návrh taktiež zvyšuje úroveň digitálnych zručností obyvateľov a ich záujem o využívanie digitálnych služieb. Vyššia digitálna gramotnosť povedie k lepšej inklúzii obyvateľov do spoločenského života, vrátane prístupu k sociálnym službám, službám zdravotnej starostlivosti, elektronickým službám štátu, ako aj výkonu svojich politických práv.

Navrhované opatrenia zakladajúce sociálny vplyv:

- Výsledkom realizácie opatrenia I.1 bude pripojenie všetkých vidieckych a mestských domácností k internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbit/s.
- Opatrenie II.2 zabezpečí tvorbu a realizáciu vzdelávacích programov na získanie a zvyšovanie základných digitálnych zručností seniorov podľa rámca DIGCOPM so zameraním na uľahčenie životných situácií, využívanie e-služieb (aj vo väzbe na eGovernment) a bezpečné využívanie otvorených možností komunikácie v online prostredí.
- Opatrenie II.3 zabezpečí vytvorenie systematického prístupu k celoživotnému vzdelávaniu dospeléj populácie podporujúcemu jej upskilling a reskilling. Podporí nadobudnutie nových, najmä základných (a prenosných) digitálnych zručností, čím prispeje k zlepšeniu prístupu dospeléj populácie k zdrojom, právam, tovarom a službám v digitálnej ekonomike a online prostredí – napr. lepšiemu prístupu na moderný trh práce. Opatrenie zníži rozdiel v digitálnych zručnostiach staršieja mladšej populácie, čím sa zvýši inklúzia starších obyvateľov v digitálnej spoločnosti.
- Kombinácia opatrení III.1, III.2 a III.3 podporí sociálnu inklúziu skupín obyvateľstva, ktoré doposiaľ vôbec nemali možnosť podieľať sa na ekonomických, sociálnych a kultúrnych aktivitách v online priestore alebo ich participácia bola obmedzená najmä z dôvodu nedostatočnej gramotnosti alebo dôvery v online nástroje.
- Opatrenie V.7 podporí sociálnu inklúziu prostredníctvom budovania takých digitálnych verejných služieb, ktoré budú dostupné každému občanovi, rešpektujúc jeho základné práva a posilňujúc sociálnu participáciu.

Ovplyvnené skupiny: seniori, obyvatelia žijúci v regiónoch s nedostatočne kvalitným alebo doposiaľ neexistujúcim internetovým pripojením, zamestnanci a nezamestnaní vo vyššom

produktívnom veku a/alebo v sektoroch ohrozených automatizáciou, skupiny obyvateľov s nízkou digitálnou gramotnosťou

Má návrh významný vplyv na niektorú zo zraniteľných skupín obyvateľstva alebo skupín v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia?

Špecifikujte ovplyvnené skupiny v riziku chudoby a sociálneho vylúčenia a popíšte vplyv na ne. Je tento vplyv väčší ako vplyv na iné skupiny či subjekty? Uveďte veľkosť jednotlivých ovplyvnených skupín.

Zraniteľné skupiny alebo skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia sú napr.:

- ☞ domácnosti s nízkym príjmom (napr. žijúce iba zo sociálnych príjmov, alebo z príjmov pod hranicou rizika chudoby, alebo s príjmom pod životným minimom, alebo patriace medzi 25% domácností s najnižším príjmom),
- ☞ nezamestnaní, najmä dlhodobo nezamestnaní, mladí nezamestnaní a nezamestnaní nad 50 rokov,
- ☞ deti (0 – 17),
- ☞ mladí ľudia (18 – 25 rokov),
- ☞ starší ľudia, napr. ľudia vo veku nad 65 rokov alebo dôchodcovia,
- ☞ ľudia so zdravotným postihnutím,
- ☞ marginalizované rómske komunity
- ☞ domácnosti s 3 a viac deťmi,
- ☞ jednorodičovské domácnosti s deťmi (neúplné rodiny, ktoré tvoria najmä osamelé matky s deťmi),
- ☞ príslušníci tretích krajín, azylanti, žiadatelia o azyl,
- ☞ iné zraniteľné skupiny, ako sú napr. bezdomovci, ľudia opúšťajúci detské domovy alebo iné inštitucionálne zariadenia

Návrh predpokladá aktivity zamerané na lepšie zorientovanie sa a uplatnenie niekoľkých skupín v riziku najmä sociálneho vylúčenia v digitálnej ekonomike a spoločnosti. V oblasti ľudského kapitálu sa zameriava na zvýšenie úrovne digitálnych zručností seniorov, ktorých vyčlenenie zo spoločnosti bolo výrazne prehĺbené aj v dôsledku pandémie Covid-19, ktorá urýchlila presun viacerých činností a procesov do online prostredia. V dôsledku uvedeného sa u seniorov prehĺbuje sociálna izolácia a znižujú sa ich šance plnohodnotne participovať na spoločenskom živote, prípadne si dokonca aj bez rizika zaobstarať nevyhnutné potreby (prístup ku službám eGovernmentu, eHealth, nákup potravín online, registrácia na testovanie alebo očkovanie a pod.).

Okrem toho návrh predpokladá zameranie sa na zvyšovanie alebo zmenu kvalifikácie zamestnancov v profesiách ohrozených automatizáciou, ako aj tých, ktorých aktuálna kvalifikácia nespĺňa požiadavky pracovného trhu a majú preto ťažkosti zamestnať sa.

4.3 Identifikujte a popíšte vplyv na rovnosť príležitostí.

Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyv na rodovú rovnosť.

Dodržiava návrh povinnosť rovnakého zaobchádzania so skupinami alebo jednotlivcami na základe pohlavia, rasy, etnicity, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia veku a sexuálnej orientácie? Mohol by viesť k nepriamej diskriminácii niektorých skupín obyvateľstva? Podporuje návrh rovnosť príležitostí?

Áno, návrh nijako nenaaruša povinnosť rovnakého zaobchádzania so všetkými skupinami obyvateľstva. Návrh podporuje vyrovňovanie príležitostí medzi rôznymi skupinami obyvateľstva a odstraňovanie prekážok pre ich plnú inklúziu do digitálnej ekonomiky a spoločnosti.

Môže mať návrh odlišný vplyv na ženy a mužov? Podporuje návrh rovnosť medzi ženami a mužmi alebo naopak bude viesť k zväčšovaniu rodových nerovností? Popíšte vplyvy.

Pri identifikovaní rodových vplyvov treba vziať do úvahy existujúce rozdiely medzi mužmi a ženami, ktoré sú relevantné k danej politike. Podpora rodovej rovnosti spočíva v odstraňovaní obmedzení a bariér pre plnohodnotnú účasť na ekonomickom, politickom a sociálnom živote spoločnosti, ktoré súvisia s rodovými rolami či pohlavím. Hlavné oblasti podpory rodovej rovnosti:

- ☞ podpora vyrovňovania ekonomickej nezávislosti,

Návrh sa vo svojich opatreniach snaží adresovať rodové stereotypy a prekážky v uplatnení žien v sektore IKT. Predovšetkým opatrenie II.5 je zamerané na popularizáciu možností uplatnenia žien v sektore IKT a zvýšenie ich podielu na zamestnanosti v tomto sektore. IKT sektor je v súčasnosti celosvetovo poddimenzovaný z hľadiska dostupnosti kvalifikovanej pracovnej sily. Na druhej strane zároveň sleduje podobný historický vzorec vývoja, ako tomu bolo v iných sektoroch hospodárstva, kedy sa pozície v ňom najskôr obsadzujú mužmi. Zvýšenie uplatnenia žien v sektore IKT teda na jednej strane zmierni nedostatok pracovnej sily a na druhej strane ho skôr priblíži

<ul style="list-style-type: none"> ☞ zosúladienie pracovného, súkromného a rodinného života, ☞ podpora rovnovej participácie na rozhodovaní, ☞ boj proti rodovo podmienenému násiliu a obchodovaniu s ľuďmi, ☞ eliminácia rodových stereotypov. 	<p>k prirodzenému, t. j. približne polovičnému, zastúpeniu žien v ňom. Podľa dostupných štatistických údajov, ženy v sektore IKT na Slovensku predstavujú len 13,3% zamestnancov, zatiaľ čo priemer v EÚ je 17,7%.</p> <p>Zároveň aj realizácia vyššie popísaných opatrení II.1 a II.4 prirodzene podporí a spopularizuje uplatnenie a kariéru aj žiačok a študentiek v sektore IKT, čím prispeje k vyrovnávaniu ekonomickej nezávislosti a eliminácii rodových stereotypov.</p>
---	--

4.4 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyvy na zamestnanosť a na trh práce.

V prípade kladnej odpovede pripojte **odôvodnenie** v súlade s Metodickým postupom pre analýzu sociálnych vplyvov.

Uľahčuje návrh vznik nových pracovných miest? Ak áno, ako? Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu.	
Identifikujte, v ktorých sektoroch a odvetviach ekonomiky, v ktorých regiónoch, pre aké skupiny zamestnancov, o aké typy zamestnania /pracovných úväzkov pôjde a pod.	Návrh svojimi aktivitami (opatrenia II.1, II.3 a II.4) povedie k zvyšovaniu množstva vyššie kvalifikovanej pracovnej sily, ktorá bude zároveň digitálne a technicky zručná. Tým sa snaží vytvoriť podmienky pre naplnenie potrieb aktuálneho pracovného trhu. Vzhľadom na prognózy miery automatizácie a robotizácie v sektoroch slovenskej ekonomiky, najmä priemyselných odvetví, je zrejmé, že množstvo súčasných pracovných miest bude nahradených novými, okrem ktorých budú vznikať aj celkom nové profesie. Ich vznik sa však dá očakávať iba v prípade, že budú existovať adekvátne podmienky na generovanie potrebnej pracovnej sily. Nové profesie by mali vznikať najmä v tzv. vedomostnej ekonomike s vysokou pridanou hodnotou.
Vedie návrh k zániku pracovných miest? Ak áno, ako a akých? Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu.	
Identifikujte, v ktorých sektoroch a odvetviach ekonomiky, v ktorých regiónoch, o aké typy zamestnania /pracovných úväzkov pôjde a pod. Identifikujte možné dôsledky, skupiny zamestnancov, ktoré budú viac ovplyvnené a rozsah vplyvu.	Bez vplyvov.
Ovplyvňuje návrh dopyt po práci? Ak áno, ako?	
Dopyt po práci závisí na jednej strane na produkcii tovarov a služieb v ekonomike a na druhej strane na cene práce.	Návrh predpokladá aktivity vedúce k väčšej digitalizácii podnikov a zavádzaniu digitálnych technológií a inovácií do podnikania (najmä opatrenia IV.1, IV.2 a IV.5). Z tohto dôvodu sa dá predpokladať, že takto transformované podniky budú generovať dopyt po adekvátne kvalifikovanej pracovnej sile. Zároveň návrh sa usiluje o zvýšenie absolventov IKT odborov (opatrenie II.4). Ich dopyt po adekvátne hodnotených pracovných miestach bude preto nevyhnutné naplniť v záujme ich udržania na slovenskom pracovnom trhu. Aktivity vedúce k zvýšeniu motivácie dievčat a žien uplatniť sa v IKT sektore (opatrenie II.5) bude taktiež viesť k ich dopytu po práci v tomto odvetví.
Má návrh dosah na fungovanie trhu práce? Ak áno, aký?	
Týka sa makroekonomických dosahov ako je napr. participácia na trhu práce, dlhodobá nezamestnanosť, regionálne rozdiely v mierach zamestnanosti. Ponuka práce môže byť ovplyvnená rôznymi premennými napr. úrovňou miezd, inštitucionálnym nastavením (napr. zosúladienie pracovného a súkromného života alebo uľahčovanie rôznych foriem mobility).	Bez vplyvov.
Má návrh špecifické negatívne dôsledky pre isté skupiny profesií, skupín zamestnancov či živnostníkov? Ak áno, aké a pre ktoré skupiny?	
Návrh môže ohrozovať napr. pracovníkov istých profesií favorizovaním špecifických aktivít či technológií.	Bez vplyvov.

Ovplyvňuje návrh špecifické vekové skupiny zamestnancov? Ak áno, aké? Akým spôsobom?	
Identifikujte, či návrh môže ovplyvniť rozhodnutia zamestnancov alebo zamestnávateľov a môže byť zdrojom neskoršieho vstupu na trh práce alebo predčasného odchodu z trhu práce jednotlivcov.“	Bez vplyvov.